

da müezzınbaşılığa kadar yükselmiştir (Öztuna, II, 249-250).

Vâsîf'ın iri cüsseli, rindmeşrep, hoşsohbet, eğlenceyi seven, yemeye içmeye düşkün ve biraz da umursamaz bir kişiliği olduğu kaydedilmektedir. Ömrünün sonlarına doğru şiirlerini gözden geçirdiği, muhtemelen açık saçık olanlarını ve değersiz bulduklarını yaktığı bildirilmektedir. Bu husus İzzet Molla tarafından nazmedilen mezar kitabesinde de dile getirilmiştir. Buna rağmen Vâsîf'ın yine de hacimli bir divanının bulunması, onun çok fazla şiir söylemiş bir şair olduğunu ortaya koymaktadır.

Divan edebiyatının hemen bütün nazım şekillerinde örnek veren Vâsîf, aynı zamanda bu edebiyatın şarkı nazım şekliyle en fazla eser veren şairidir. Aruzun pek az kullanılan kalıplarını başarıyla kullanabilmıştır. Onun başta Nedîm olmak üzere Enderunlu Fâzıl gibi XVIII. yüzyılda divan şiirinde mahallîleşme akımını başlatan şairlerin etkisinde kaldığı görülmektedir. Şöhretini daha çok gazelleri ve özellikle şarkılarına borçlu olan Vâsîf'ın bütün şiirlerinde daima Nedîm'e bağlı bir taraf vardır. Ancak eski şiirin kurallarını ve estetik değerlerini fazla umursamaması, güzel şiirler yazamamasına sebep olmuştur. Başta kasideleri olmak üzere gazelleriyle şarkılarında bazı özellikler kendi mizacı ve yetişme tarzına göre gelişmesine rağmen bunlarda Nedîm'in getirdiği birçok yenilik de açıkça görülmektedir. Bunun en önemli sebeplerinden biri Vâsîf'ın da Nedîm gibi zekâsı, neşesi, tecüssüleri ve konuştuğu dile kadar sanatının birçok unsurlarıyla İstanbullu olmasıdır. Bundan dolayı Vâsîf'ın şiirlerinde İstanbul giyim kuşamı, İstanbul ağzı, İstanbul mesireleri ve Boğaziçi önemli bir yer tutar.

Enderunlu Vâsîf, divan şiirinin lugatına ve sanat kaidelerine sadece dıştan hâkim olup kaynaklarına inememiştir. Ustaılığı mısra içinde kalır ve kelimeden öteye geçmez. Onda, divan şairlerinin büyük bir kısmında görülen mazmunlara fazla rastlanmaz. Öte yandan divan şiirinde oldukça önemli bir yer tutan tasavvufî ilgisi de azdır. Bu özellikleriyle Vâsîf eski terbiyenin yetiştirdiği orta seviyede bir şairdir. Ancak bir taraftan şiir diline günlük hayatı ve mahallî renkleri sokması, diğer taraftan şiirin üzerinde serbestçe oynaması, onu Türk edebiyatında Türk dili ve folkloru açısından önemli bir şair yapmıştır. Özellikle şarkılarında neşeli bir ruh hali hâkim olan Vâsîf, eski şiir

anlayışına göre zaman zaman edep dışı (perde-birünâne) şiirler de yazmıştır.

Harâbât mukaddimesinde Vâsîf'ın şairliğini takdir eden Ziyâ Paşa, ancak onun kültür ve bilgisinin yetersiz olduğunu belirttikçe doğuştan gelen şairlik gücüyle bazı güzel şiirler yazdığını söyler. Nâmık Kemal ise *Tahrîb-i Harâbât*'ta Vâsîf'ın şiirlerinin tutuk olduğunu, onun yaşadığı dönemin konuşma diline yöneldiğini, fakat aruz vezni bırakıp heceyle yazmadığı için başarılı olamadığını belirtir.

Şairin tek eseri yazma ve basma nüshaları bulunan mürettep divanıdır. Divanının İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde biri tam, biri de epeyce eksik iki yazma nüshası vardır (TY, nr. 2791, 5590). Özellikle *Dîvân-ı Gülşen-i Efkâr-ı Vâsîf-ı Enderûnî* başlığını taşıyan nüsha (nr. 2791), Bağdat'ta güzel bir ta'lik hattıyla Hasan Efendi adlı bir hattat tarafından yazılmış olup 5000 beyti aşan bir hacimdedir. Eser iki münâcât, beş na't, Mevlânâ'ya bir na't, dördü III. Selim, üçü II. Mahmud ve biri vâlide sultan hakkında methiye, bir kasîde-i ramazâniyye, seksen dokuz tarih, 139 gazel, bir terkihibend, bir kadının kızına öğütleriyle onun cevabını ihtiva eden otuz üç bentten oluşan iki muhammes, 218 şarkı ile bir müseddes, altmış beş kıta ve on bir müfreden meydana gelmektedir.

Vâsîf divanı bir defa Bulak'ta (1257), iki defa da İstanbul'da (1257, 1285) basılmıştır. Kahire baskısı ile İstanbul'daki

ikinci baskıda başlık *Dîvân-ı Gülşen-i Efkâr-ı Vâsîf-ı Enderûnî*'dir. Birbirinin aynı olan bu iki baskıda 5968 beyit tutarında 531 şiir vardır. Bunlar dört münâcât (üçü kıta, biri muhammes), on iki na't (on biri kıta, biri muhammes), on bir methiye (kaside), doksan tarih (seksen altısı kıta, ikisi kaside, biri müsebbâ', biri terciibend), 141 gazel, 217 şarkı (188'i muhabba, yirmi dördü muhammes, dördü müseddes, biri gazel), iki tahmis, bir taşîr, üç terkihibend, elli yedi kıta ve on bir müfredir. 1257 tarihli İstanbul baskısının adı ise *Vâsîf Osman Bey Divanı* olup bu baskıda toplam 5688 beyit hacminde 516 şiir bulunmaktadır.

Enderunlu Vâsîf bazı kasır, köşk ve saray gibi yapılar için kitâbeler de yazmıştır. Üsküdar'da II. Mahmud dönemine ait Şerefâbâd Kasrı'nın kapısı üstünde bulunan manzum kitâbe bunlardan biridir. Aynı zamanda iyi bir müşikişinas olan Vâsîf güfteleri en çok bestelenen şairlerden biridir. Şarkılarından bir kısmı başta kardeşi Sâdullah Efendi ve Zekâi Dede Efendi olmak üzere tanınmış müşiki üstatları tarafından bestelenmiş olup günümüzde de icra edilmektedir (bestelenmiş şarkıları ve bestekârları için bk. Öztuna, II, 581-583).

BİBLİYOGRAFYA :

Enderunlu Mehmed Âkif, *Mir'ât-ı Şi'r*, İÜ Ktp., TY, nr. 2538, vr. 49^a-53^b; İzzet Molla, *Mihnet-i Keşan*, İstanbul 1269, s. 95-96; Fatîm, *Tezkire*, s. 433; Atâ Bey, *Târih*, III, 151; Ârif Hikmet, *Tezkire*, Millet Ktp., Ali Emîrî, Tarih, nr. 789, vr. 63^b; Gibb, *HOP*, IV, 233-238; *Sicill-i Osmânî*, IV, 600; *Osmanlı Müellifleri*, II, 484; İbnülemin, *Son Asır Türk Şairleri*, IV, 1953-1956; Abdülbaki Gölpınarlı, *XIX. Yüzyıl Divan Şiiri*, İstanbul 1955; a.mlf., "Enderunlu Vâsîf'ın Mezartaşı", *Değirmen Mecmuası*, IX, İstanbul 1943; Karatay, *Türkçe Basmalar*, II, 843; Banarlı, *RTET*, II, 832-833; İsmail Ünver, "Vâsîf", *Büyük Türk Klâsikleri*, VIII, 107-108; Halûk İpekten, *Enderunlu Vâsîf*, Ankara 1989; Sabri Kalkandelen, "Divân-ı Vâsîf-Enderûnî", *Divanlar Kataloğu*, İÜ Ktp., TY, nr. 9865; Harun Tolasa, "Vâsîf, Enderunlu", *TA*, XXXIII, 263-264; Pakalın, III, 340; Öztuna, *BTMA*, II, 248-250, 477, 581-583.

ABDÜLKADİR KARAHAN

ENDİCAN

(اندجان)

Özbekistan'da şehir ve aynı adı taşıyan eyaletin merkezi.

Fergana vadisinin güneydoğusunda ve Siriderya nehrine 10 km. mesafededir. 40° 43' kuzey enlemi ve 72° 25' doğu boylamı üzerinde yer alır. Fergana vadisinin

Enderunlu Vâsîf divanının ilk sayfası (İÜ Ktp., TY, nr. 2791)

güneydoğusunda verimli topraklar üzerinde kurulmuş olup Taşkent, Üş, Celâlâbâd, Nemengân ve Hokand şehirlerine giden demiryolu ile havayollarının kavşak noktasında bulunmaktadır. Özbekistan Cumhuriyeti'nin bir bölümünü oluşturan ve Fergana vadisinin doğu kısmını içine alan 4300 km² genişliğindeki Endican eyaletinin (Andijon Oblasti) merkezidir. Endican eyaleti, Özbekistan Cumhuriyeti'nin toplam yüzölçümünün % 1'ini oluşturmakla beraber şehirde 300.000'e, eyalette 1.5 milyona yaklaşan nüfusu (1990 tah.) cumhuriyet dahilinde yaşayan toplam nüfusun % 9'unu teşkil eder; 240 / km² yoğunluğa sahiptir. Etnik bakımdan nüfusun % 77'si Özbek, gerisi Rus, Tatar, Tacik, Uygur ve Koreli'dir. Bölgede şehirleşme % 35'lerde seyretmektedir.

Endican çevresinde yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk geçen kara iklimi hüküm sürer. Yaz aylarında ortalama sıcaklık 27 dereceye çıkarken kışın -3 dereceye kadar düşer. Yağmurlar bakımından fakir olan topraklar yılda ortalama 200 mm. yağış alır. Bölgenin en önemli akarsuyu, Siriderya'nın bir kolu olan ve tarım alanlarının sulanmasında istifade edilen Karaderya'dır. Ekonomi tarıma dayalı olup bölgede pamuk ve üzüm başta olmak üzere çeşitli meyveler yetiştirilmektedir. Tarım yapılabilen toprakların çoğunun sulanabilmesi verimi arttıran bir unsurdur. Şehrin yakınlarında petrol ve doğal gaz yatakları bulunmaktadır, 14 km. güneyde çıkarılan petrol boru hattıyla Fergana'daki rafineriye aktılırken Handiâbâd'daki doğal gaz Endican yoluyla Leninski şehrine götürülmektedir. Endüstri alanında da bölgenin merkez durumunda olan Endican'da özellikle ziraat sulama aletleri imal eden makine fabrikaları ile elektronik eşya, pamuk, bitkisel yağ, ayakkabı, konfeksiyon, örme ve konserve imalâthaneleri bulunmaktadır. Ekonomi ve ticaretin yanı sıra bölgenin eğitim ve kültür merkezi de olan Endican'da pedagoji, dil, sağlık ve ziraat enstitüleriyle tiyatro - bale okulu, çeşitli kütüphaneler, bölge müzesi ve bir tıp merkezi bulunmaktadır.

Tarihi IX. yüzyıla kadar giden bölgenin ismini İbn Havkal Endigân, Yâkût el-Hamevî Endügân, Ebü'l-Fidâ Andugân şeklinde yazmış ve hakkında, burada kıymetli madenler bulunduğu, halkının göçebe hayat sürdürdüğü gibi ilk bilgileri vermişlerdir. Ebü'l-Fidâ'nın naklettiğine göre İbn Havkal bu topraklarda

demir, petrol, kalay ve firuze madenlerinin mevcut olduğunu, halkın kömür gibi yanan siyah bir taştan çıkan külü elbiselerini ağartmakta kullandığını bildirmektedir.

Mâverâünnehir'in bu bölgesinin bilinen en eski sakinleri, Uygur konfederasyonunun en önemli kanatlarından birini teşkil eden Karluklar'dır. X. yüzyılın sonlarına doğru Endican'a Karahanlılar sahip oldular ve burasını Özkent'e bağladılar. 1090 yılında Melikşah tarafından Selçuklu hâkimiyeti altına alınan şehir XII. yüzyılda Fergana'nın merkezi oldu. 1141'de Mâverâünnehir'in diğer bölgeleriyle birlikte Karahıtaylar'ın eline geçti. 1210 yılında Hârizmşahlar İlâmiş sahasında Karahıtaylar'ı yenilgiye uğratarak Endican ve çevresine hâkim oldular, ancak kısa süre sonra Endican Moğollar'ın işgaline uğradı ve çok kötü bir dönem yaşadı. XIII. yüzyılın sonlarına doğru Kubilay Han tarafından buraya vali olarak gönderilen Kaydu Han (ö. 1301) ve Tuva Han (ö. 1306) şehri yeniden inşa ettiler. Endican'ın bulunduğu coğrafi mevki, bölgeler arası ticaretin gelişmesinde önemli rol oynadı. Tuva Han, dışarıdan getirdiği çeşitli Türk kabilelerini Endican'ın çevresine yerleştirdi ve buranın bir Türk şehri olarak gelişmesine hizmet etti.

XIV. yüzyılda Endican Timur ile Çağatay Hanı Kamerüddin arasında çatışma konusu oldu ve 777 (1375-76) yılında meydana gelen savaşta yağmalanarak tahrip edildi; savaştan sonra da Timur'un eline geçen şehir onun tarafından oğlu Ömer Şeyh'e verildi. XV. yüzyılın ortalarında Timurlu Sultanı Ebû Saîd b. Muhammed'in oğlu ve Bâbürlü İmparatorluğu'nun kurucusu ünlü Bâbürlü'nün babası olan Ömer Şeyh Mirza tarafından yönetilmiştir. Bu çağda Ahsîkes'in Fer-

gana'nın merkezi olması üzerine Endican bir taşra şehri haline geldi. Çin kaynakları, XV. yüzyılın başlarında doğuya haraç gönderen yerler arasında Herat ile birlikte Endican'ın da bulunduğunu belirtir. *Bâbürnâme*'de XVI. yüzyılın başlarındaki Endican hakkında bilgi veren Bâbürlü, Semerkant ve Keş'ten sonra üçüncü büyük şehir olduğunu ve etrafını çeviren surların üç kapısı bulunduğunu bildirmektedir. Ayrıca Bâbürlü, Endican'ın mükemmel bir sulama sistemine, taş döşeli yollara ve bol miktarda av kuşlarına sahip olduğunu zikretmekte ve ahalisinin Türk olduğuna, şehir ve pazarda Türkçe konuşulduğuna, konuşma dili ile yazı dilinin aynı olduğuna, Ali Şîr Nevâî'nin eserlerinin mahallî dille yazıldığına, ahalisi arasında güzellerin çokluğuna, müzikde meşhur olan Yûsuf Hoca'nın burada doğduğuna, şehrin havasının sağlığa iyi gelmediğine ve sonbaharda sıtmanın çok görüldüğüne dikkat çekmektedir. Bâbürlü'nün Özbek Hükümdarı Şeybânî Han'a yenilerek Taşkent'e çekilmesinden sonra şehri Özbekler ele geçirdiler (1503). XVII. yüzyılda Kırgız hanlarının hâkimiyetine giren Endican, asrın sonlarına doğru Hokand Hanlığı'na bağlandı ve Fergana yöresinin başlıca merkezlerinden biri haline geldi. Bu dönemde sulama sistemiyle yapılan ziraat ve buna dayalı olarak üretim artmış ve özellikle elma bahçeleri şöhret kazanmıştır. Ömer Han Nârbûta (ö. 1822), Karaderya nehrinden şehre kanallar açtırarak tarımın gelişmesine hizmet etmiştir. Ayrıca şehir özellikle Çin ve diğer yerlerle ticarette de önemli rol oynamış, çay ve güherçile gibi ticarî mallar Endicanlılar'ın tekelinde Batı'ya nakledilmiştir.

1876 yılında Rusya Endican'ı ele geçirdiğinde nüfusu 30.000 civarında idi. Çarlık Rusyası'nın XIX. yüzyılın ikinci yarısında İç Asya'yı sömürgeleştirmek ve buradaki müslüman-Türk hanlıklarını hâkimiyeti altına almak amacıyla başlattığı yayılma ve genişleme politikası çerçevesinde şehir Fergana vilâyetine bağlı bir kaza merkezi haline getirildi. Çarlık yönetiminin Endican ve çevresinde izlediği sömürge politikasına ve Ruslar'ın buraya getirilerek yerleştirilmesine karşı halkın bir tepkisi olarak 1898 yılında büyük bir ayaklanma çıktı. Dükçi İshan İsyanı denilen bu ayaklanma, Çar II. Nikola'nın emriyle kanlı bir şekilde bastırıldı. İsyanı katılan çok sayıda kişi çeşitli cezalara çarptırılırken aralarında isya-

Endican Ulucamii - Özbekistan

nın önderi ve bir köy imamı olan Dükçi İşan'ın da bulunduğu otuz sekiz kişi idam edildi. Bu ayaklanmadan sonra bütün köyler tahrip edilmiş ve halk ağır vergi ödemeye mecbur bırakılmıştır. Daha sonra Ruslar Endican'ı yeni teşkil ettikleri Türkistan genel valiliğine bağladılar.

1902 yılında bölgede meydana gelen büyük bir deprem şehirde önemli maddi hasara ve insan kaybına sebep oldu. 1916'da Ruslar'a karşı artan hoşnutsuzluk Endican'a da sirayet etti ve yılın sonlarına doğru Başbakan Kerensky buraya gelerek ahali ile görüşmeler yaptı. Rusya'da Büyük Ekim İhtilâli'nin gerçekleşmesinden sonra bölgede Bolşevik-milliyetçi mücadelesi hızlandı ve 1920 yılında had safhaya ulaştı. Çatışmalarda yerli halk liderleri öldürüldü, bazıları da idam edildi. 1923'te bile bastırılmamış olan Basmacı Hareketi Endican civarında etkili oldu. Fakat sonunda Bolşevikler duruma hâkim oldular. 27 Ekim 1924 tarihinde etnik özelliklere dayalı Özbek Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti teşkil edilince Endican Fergana vilâyetinde bir kaza merkezi olarak yerini aldı. Daha sonra 6 Mart 1941'de Endican eyaleti oluşturuldu ve buranın merkezi de Endican oldu.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Havkal, *Şaretü'l-ʿarż* (trc. C. Şiar), Tahran 1345 hş., s. 239; Yâkût, *Muʿcemü'l-büldân*, I, 261-262; Ebü'l-Fidâ, *Taʾvîmü'l-büldân* (trc. Abdülmuhammed Âyetî), Tahran 1349 hş., s. 561; Bâbü'r, *Vekâyi'* (Arat), I, 1-4, 6-9, 12-16, 25, 28, 32-33, 39-40, 62-67, 69-71, 73-78 vd.; Tâcüs-Selmânî, *Tarih-nâme* (trc. İsmail Aka), Ankara 1988, s. 98; Ch'en Ch'ing-Lung, *Çin ve Batı Kaynaklarına Göre 1828 İsyânlarından Yakub Bey'e Kadar Doğu Türkistan Tarihi*, T'ai-Pei 1967, s. 11, 17, 18, 24, 55, 60, 66, 71, 80-89, 91-96, 108; Baymirza Hayit, *Türkistan: Rusya ile Çin Arasında* (trc. Abdülkadir Sadak), İstanbul 1975, s. 32, 34, 75, 87-89 vd.; Zeki Velidî Togan, *Bugünkü Türki Türkistan ve Yakın Tarihi*, İstanbul 1981, s. 332-335; İbrahim Kafesoğlu, *Harezşahlar Devleti Tarihi*, Ankara 1984, s. 184; W. Barthold, *Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler* (haz. K. Yaşar Köpraman — İsmail Aka), Ankara 1985, s. 45, 76, 100, 173, 262, 301; Abdülkadir İnan, "Dükçü İşan İsyânı", *TK*, I/11 (1963), s. 10-13; A. Sheehy, "The Andizhan Uprising of 1898 and Soviet Historiography", *Central Asian Review*, XIV/2, London 1966, s. 139 vd.; *TA*, XV, 196; Mirza Bala, "Endican", *İA*, IV, 268-270; B. Spuler, "Andiçân", *EI*² (Fr.), I, 520; "Andijon", *Özbek Sovyet Ansiklopedisi*, Taşkent 1971-80, I, 359-367; "Andizhan", "Andizhan Oblast", *GSE*, II, 85; C. E. Bosworth, "Ande-jân", *Elr*, II, 24-25.

ENVER KONUKÇU

ENDONEZYA

Güneydoğu Asya'da müslüman ülke.

I. FİZİKİ ve BEŞERİ COĞRAFYA

II. TARİH

III. ÜLKEDE İSLÂMİYET

Güneydoğu Asya ile Avustralya arasında yer alan çok sayıdaki ada üzerinde kurulmuştur. Batıdan doğuya doğru uzunluğu 5000 kilometreden fazla bir alana serpilmiş bulunan bu büyüklü küçüklü adaların sayısı 13.677'dir; bunların ancak 3000 kadarı meskün olup başlıcaları şunlardır: Sumatra, Cava, Kalimantan, Irian Jaya, Madura, Sumba, Timor ve Sulawesi. 17 Ağustos 1945 tarihinde Hollanda'ya karşı bağımsızlığını ilân eden ülkenin yüzölçümü 1.919.443 km², nüfusu 179.378.946 (1990), başşehri Cakarta'dır. Endonezya başkanlık rejimiyle idare edilen üniter bir devlettir ve yürütme gücünü, devletin en yüksek organı olan Majlis Permusyawaratan Rakyat tarafından beş yıllık süre için seçilen devlet başkanı ile başkan yardımcısı temsil eder. Bakanlar kurulu devlet başkanına yardımcı bir organdır. Yasama yetkisini bölge delegeleriyle siyasi parti, temsilciler meclisi, işçi, köylü, ordu ve öğrenci gruplarının temsilcilerinden oluşan 1000 üyeli Majlis Permusyawaratan Rakyat ile 400 üyesi doğrudan seçimle, 100 üyesi de devlet başkanının tayiniyle belirlenen 500 üyeli Dewan Perwakilan Rakyat elinde tutmaktadır. Yargı kurumu bağımsızdır ve Cakarta'da en üst mahkeme (mahkamah agung), önemli şehirlerde yüksek mahkemeler, diğer şehirlerde de normal mahkemeler şek-

linde teşkilâtlanmıştır. Her beş yılda en az bir defa toplanan Majlis Permusyawaratan Rakyat'ın başlıca görevleri devletin temel politikalarını belirlemek ve devlet başkanı ile yardımcısını seçmektir. Her türlü kanun yapma yetkisini elinde bulunduran Dewan Perwakilan Rakyat'ta, Nisan 1987 seçimleri sonunda, ülkenin en büyük partisi olan Golangan Karya (= GOLKAR, Hizmet Grupları) 299, dört İslâmî partinin (Nehdatü'l-ulemâ, Partai Sarikat Islam Indonesia [= PSII, Endonezya İslâm Birliği Partisi], Persatuan Tarbiyah Islamiyah [= PERTI, İslâm Eğitim Birliği], Partai Muslimin Indonesia [= PAR-MUSI, Endonezya Müslümanları Partisi]) birleşmesiyle oluşan Partai Persatuan Pembangunan (= PPP, Birleşik Kalkınma Partisi) altmış bir, hristiyan ve milliyetçi partilerin birleşmesiyle kurulan Partai Demokrasi Indonesia da (= PDI, Endonezya Demokrasi Partisi) kırk üye ile temsil edilmektedir. Endonezya Birleşmiş Milletler, İslâm Konferansı Teşkilâtı, Güneydoğu Asya Uluslar Birliği ve Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilâtı'na (OPEC) üyedir.

I. FİZİKİ ve BEŞERİ COĞRAFYA

Yüzey Şekilleri. Endonezya Güneydoğu Asya ile Avustralya kıyıları arasında, âdetta sıçrama taşları veya denizle yer yer kesilmiş bir kıstak oluşturacak şekilde dizilmiş adalardan meydana gelen bir köprü ve birçok bakımdan bir geçiş alanıdır. Bu adalar ülkesinin batı kesimlerinde, meselâ Sumatra'da Asya özellikleri hâkim iken doğu kesimindeki Irian Jaya'da (eski Batı Yeni Gine) Avustralya'ya ait tabii ve beşerî özellikler ön plana geçer. Ülkeyi meydana getiren adalar, uzunluğu kuzey-güney doğrultusunda 2000, doğu-batı doğrultusunda 5200 kilometreyi bulan bir alana yayılmış olmalarına rağmen bazı gruplar veya takımadalar halinde toplanmışlardır. Bu grupların her bakımdan en önemlisi, güneyde Hint Okyanusu'nun kenarındaki çok derin bir deniz çukurunun (Cava çukuru, 7450 m.) kuzeyinde geniş bir yay çizen, birbirinden dar boğazlarla ayrılmış Büyük Sunda (Sumatra 473.000 km², Cava 126.000 km², Madura) ve Küçük Sunda (Bali, Lombok, Sumbawa, Flores, Timor) takımadalarıdır. Endonezya'nın özünü ve en kalabalık kesimini oluşturan ve bir arada 670.000 km²'lik bir yer kaplayan bu grubun kuzeyinde, sığ bir alan olan Cava denizinin kuzey kenarında 540.000 km²'lik büyük kısmı Kalimantan adıyla Endonezya'ya ait olan Borneo adası yer

Resmî adı : Republik Indonesia
Başşehri : Cakarta
Yüzölçümü : 1.919.443 km²
Nüfusu : 179.378.946 (1990)
Resmî dili : Bahasa Indonesia
Para birimi : Rupiahi (Rp)
1 Rp = 100 sen